

KARPACKIE GWIEZDNE NIEBO

Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii Horyzonty

ul. Langiewicza 29a • 35-085 Rzeszów
Tel. kom. 731 001 447

E-mail: horyzonty@man.rzeszow.pl
www.horyzonty.man.rzeszow.pl

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu fotorelację,
która powstała w wyniku realizacji projektu
„Karpackie gwiazdne niebo” współfinansowanego ze środków
Unii Europejskiej, w ramach programu Polska-Białoruś-Ukraina
2014-2020 oraz budżetu Województwa Podkarpackiego.

Magiczny urok rozgwieżdżonego nieba jest dla wielu inspiracją.
Wspólne kontemplowanie gwiazd to nie tylko nauka czy edukacja,
ale też zabawa i początek wielu przyjaźni i hobby.
Projekt dał ludziom „nową perspektywę” na gwiaździste niebo
i mamy nadzieję uczuli na problemy zanieczyszczenia światłem
nocnego nieba, które jest pięknym dziedzictwem przyrodniczym
Karpát, unikalnym w skali europejskiej.

Ogólnym celem projektu było zachowanie i promocja karpackiego gwiaździstego nieba jako naturalnego dziedzictwa polsko-ukraińskiego pogranicza oraz wzmocnienie współpracy między tymi dwoma regionami.

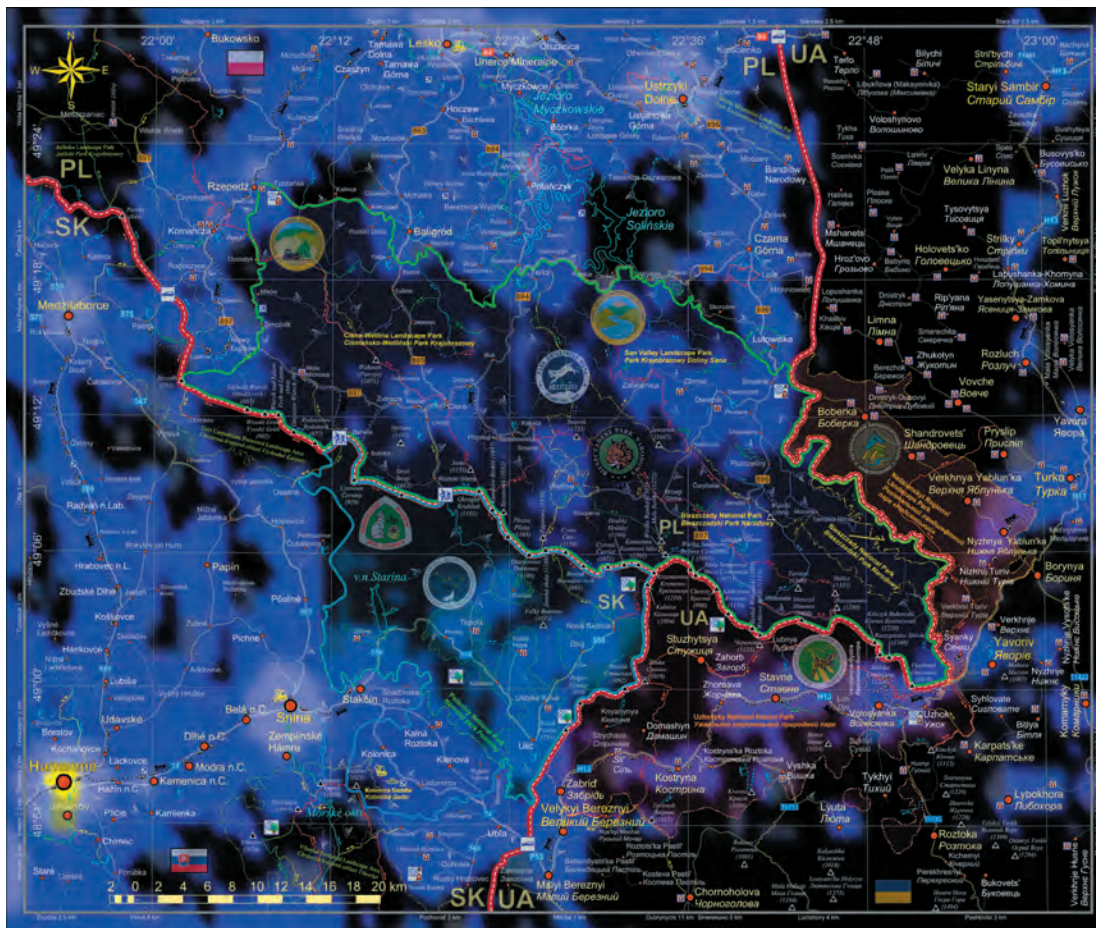
Szczegółowe cele projektu to:

- Zachowanie naturalnego dziedzictwa gwiaździstego nieba i edukacja ekologiczna w zakresie zanieczyszczenia światłem.
- Stymulowanie współpracy między polskimi i ukraińskimi instytucjami w zakresie ochrony przed zanieczyszczeniem światłem.
- Wspólna promocja naturalnego dziedzictwa gwiaździstego nieba i jego wykorzystanie dla rozwoju produktów edukacyjnych i turystycznych.

Główne działania:

- Badanie miejsc dziedzictwa przyrodniczego i jakości nocnego nieba w parkach ciemnego nieba.
- Przygotowanie wspólnej strategii „Rozwój turystyki przyrodniczej i astroturystyki na obszarze przygranicznym Polski i Ukrainy”.
- Stworzenie nowej trasy edukacyjno-turystycznej w Zakarpackim Parku Ciemnego Nieba.
- Szkolenie dla ukraińskich astro-wykładowców.
- Organizacja imprez promujących dziedzictwo przyrodnicze i astroturystykę.
- Promocja i komunikacja projektu.

Parki ciemnego nieba to miejsca, gdzie jakość naturalnej ciemności nocy jest jeszcze bardzo dobra i warto wdrożyć porozumienia bądź działania w celu jej utrzymania. W takich miejscach najistotniejszym elementem jest oznakowanie i budowanie świadomości społecznej o wyjątkowości tych terenów dla astronomii i nie tylko. Parki mogą być eksploatowane np. pod kątem astroturystyki, ale rozwój infrastruktury oświetleniowej powinien podlegać ścisłym zasadom zgodnym z ochroną ciemnego nieba (vide wytyczne na temat oświetlenia). Również prywatne instalacje powinny być zgodne z tymi normami.

Trójpark Ciemnego Nieba Karpaty Wschodnie.
Poziom zanieczyszczenia sztucznym światłem

Ziemia nocą

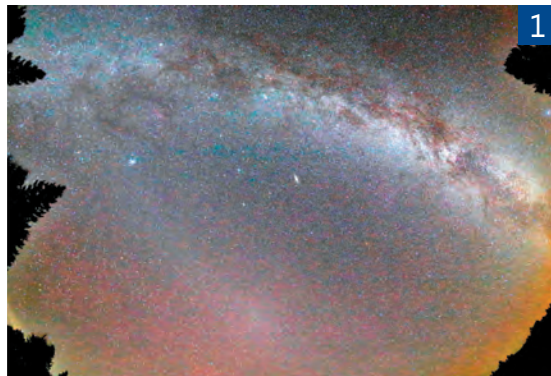

Obecnie na Polskim pograniczu funkcjonują trzy parki ciemnego nieba (w Bieszczadach – Park Gwiazdnego Nieba „Bieszczady”, na Ukrainie – Zakarpacki Park Ciemnego Nieba oraz na Słowacji – Park Ciemnego Nieba Poloniny). Podstawy prawne tworzenia tego typu obszarów w poszczególnych krajach różnią się od siebie. W Polsce parki ciemnego nieba nie posiadają osobowości prawnej w odróżnieniu od innych powierzchniowych form ochrony przyrody.

Bieszczady, jak chyba żadne inne miejsce w Polsce, stały się synonimem dzikiej przyrody. To również jedno z ostatnich miejsc w Europie, gdzie wciąż występuje prawdziwie ciemne niebo, wolne od zanieczyszczeń sztucznym światłem naszej cywilizacji. Naturalne ciemności to jeden z ekologicznych zasobów potrzebujących ochrony, należą bowiem do zagrożonych elementów środowiska naturalnego. Jednak gwiazdne niebo, tak jak i inne elementy bieszczadzkiej przyrody, wymaga ochrony. I po to by je chronić, w marcu 2013r. powołano do istnienia Park Gwiazdowego Nieba „Bieszczady”. W celu utworzenia i utrzymania specjalnego obszaru ochrony Parku Gwiazdowego Nieba „Bieszczady” oraz promocji ciemnego nieba w Bieszczadach instytucje uczestniczące – partnerzy porozumienia, nawiązały współpracę i 8 marca 2013 roku w Lutówkach podpisały memorandum o powołaniu parku.

1. Gwiazdne niebo w Bieszczadach
2. Teleskop na wieży widokowej w Szczerbanówce

www.gwiazdnebieszczady.pl

W naszym parku zobaczysz:

- Droga Mleczną i tysiące gwiazd
- mgiawice, gromady gwiazd, inne galaktyki
- meteory i bolidy
- a także przeciwblask, zorzę polarną oraz wiele innych zjawisk i obiektów na nocnym niebie.

Logo of the European Union and other partner logos are visible at the bottom.

Obszar parku

Powierzchnia parku wynosi 113 846,41 ha. Obejmuje obszar polskiej części Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie” tzn.: Bieszczadzki Park Narodowy, Park Krajobrazowy Doliny Sanu oraz Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy. Po rezerwacie gwiazdzistego nieba Brecon Beacons International Dark Sky Reserve utworzonym w lutym 2013 w Wielkiej Brytanii, PGN „Bieszczady” jest drugim największym obszarem ochrony nocnego nieba w Europie. Jest również drugim tego typu parkiem w Polsce, po utworzonym w 2009 r. Izerskim Parku Ciemnego Nieba. Na południu PGN „Bieszczady” sąsiaduje ze słowackim Parkiem Ciemnego Nieba Połoniny utworzonym w grudniu 2010.

Zakarpacki Park Ciemnego Nieba

W czerwcu 2016 r. Użański Park Narodowy świętował 150 rocznicę upadku największego meteorytu w Europie „Księżniczki”. Ważnym wydarzeniem podczas obchodów było podpisanie Memorandum w sprawie utworzenia międzynarodowego „Park Ciemnego Nieba” na terenie transgranicznego rezerwatu biosfery „Karpaty Wschodnie”, w skład którego wchodzi Użański PN, Nadsyansky RLP (Ukraina), Bieszczadzki PN, parki krajobrazowe „Tsiańsko-Wetliński” (Polska) i PN Poloniny (Słowacja).

Użański Park Narodowy zbliżał się do utworzenia Parku Ciemnego Nieba ponad 15 lat.

na terenie którego znajduje się jednym z najbar-
gów obwodu zakar-
i geograficznie region
ny produkcyjnie. Jedy-
nej sytuacji ekonomicz-
bereznyansky jest roz-
stawą jest park narodowy.

obiekty dziedzictwa przyrod-

na międzynarodowe listy UNESCO, do-

Europejskiej, brak źródeł zanieczyszczenia środowiska, region przygraniczny jest niezwykle atrakcyjny dla rozwoju turystyki ekologicznej. Stworzenie „Park Ciemnego Nieba” dodaje uroku temu obszarowi i daje możliwość zaoferowania nowego kierunku turystyki, wprowadzając nowość na rynek turystyczny. Astroturystyka, dla której rozwoju utworzono nowy rodzaj turystyki „Park Ciemnego Nieba”. Ciekawy pomysł na stworzenie tak wyjątkowego parku znalazł już naśladowców w Europie.

Projekt Park Ciemnego Nieba jest niezwykle ważny dla rozwoju obszarów chronionych.

się do utworzenia Parku Ciem-

Rejon Velykoberezhnyansky,

duje się park Użański,

dzień dotowanych okrę-

packiego. Historycznie

ten nie jest atrakcyj-

nym wyjściem z trud-

nej powiatu Velyko-

wój turystyki, której pod-

Ze względu na unikatowe

niczego i kulturowego wpisane

godne położenie w pobliżu granic Unii

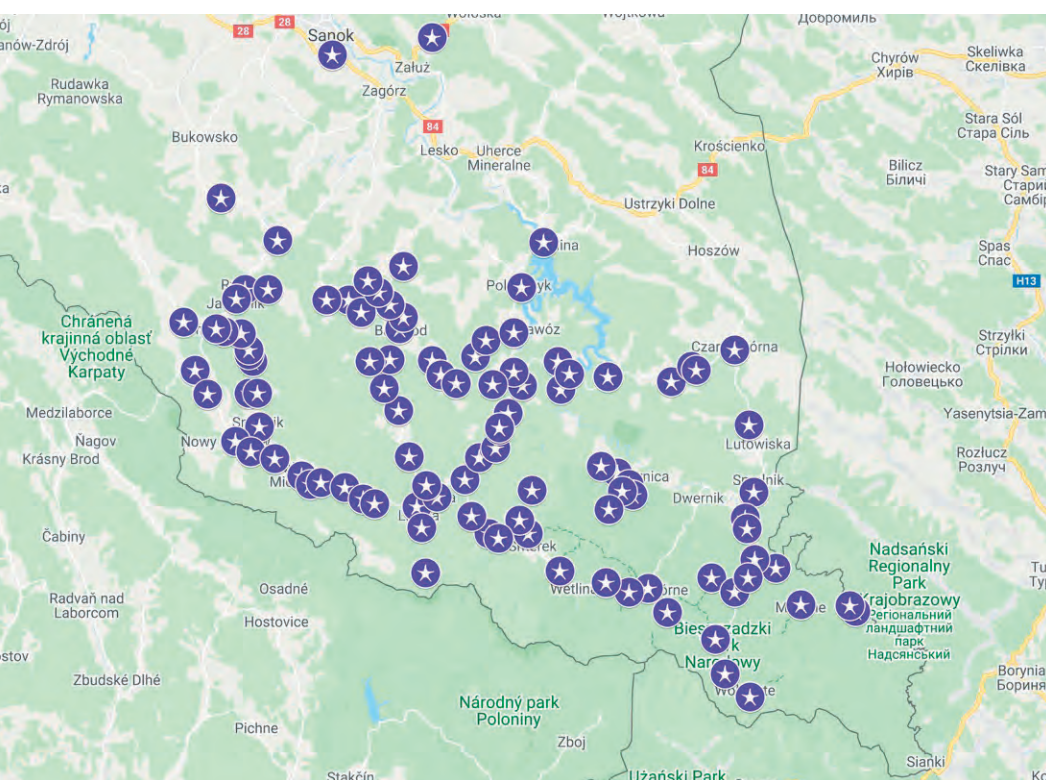
Badanie miejsc dziedzictwa przyrodniczego i jakości nocnego nieba w parkach ciemnego nieba

W ramach realizacji projektu przez wyłonionych ekspertów zostały przygotowane 3 raporty pn.:

Możliwości rozwoju astroturystyki na terenie Parku Gwiazdnego Nieba Bieszczady i jego otoczenia wraz z propozycjami nowych produktów astroturystycznych i turystyki przyrodniczej oraz przygotowanie fotografii i filmów promocyjnych z różnych miejsc obszaru PGN Bieszczady – Grzegorz Sęk

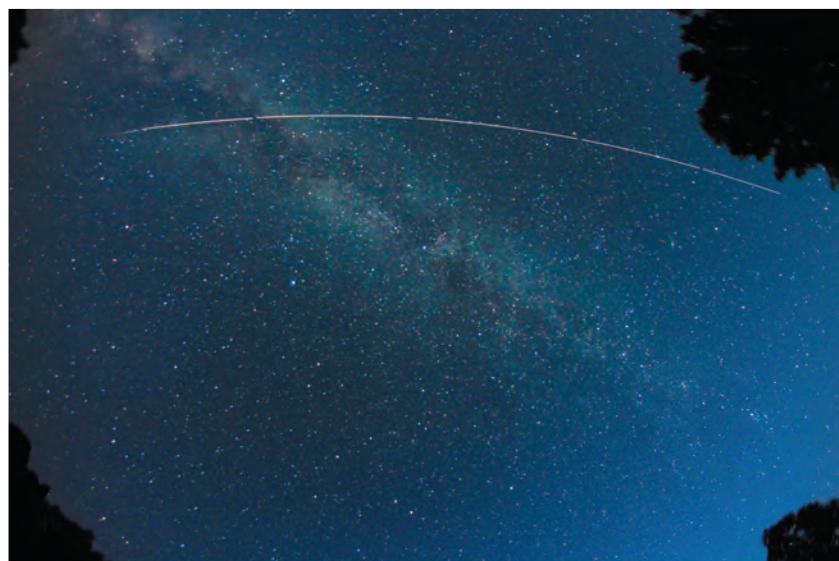
Najciekawsze obiekty i atrakcje dziedzictwa przyrodniczego na terenie Parku Gwiazd-
nego Nieba Bieszczady i jego otoczenia, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów
i atrakcji które można wykorzystać w produktach związanych astroturystyką lub pro-
duktach do niej komplementarnych – Grażyna Holly

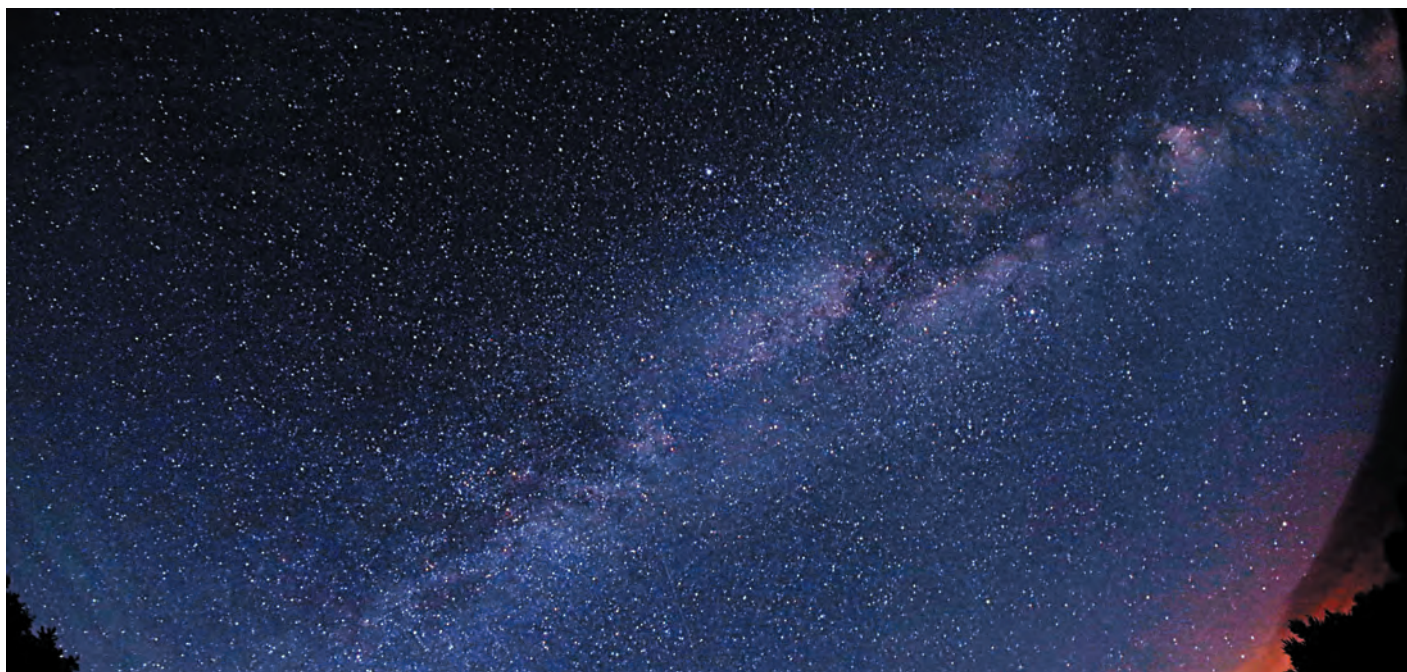
Zanieczyszczenia sztucznym światłem na terenie Parku Gwiazdowego Nieba Bieszczady i jego otoczenia – Robert Bury

Mapa miejsc, gdzie zbadano poziom zanieczyszczenia sztucznym światłem

Możliwości rozwoju astroturystyki na terenie
Parku Gwiazdnego Nieba Bieszczady
i jego otoczenia wraz z propozycjami
nowych produktów astroturystycznych
i turystyki przyrodniczej

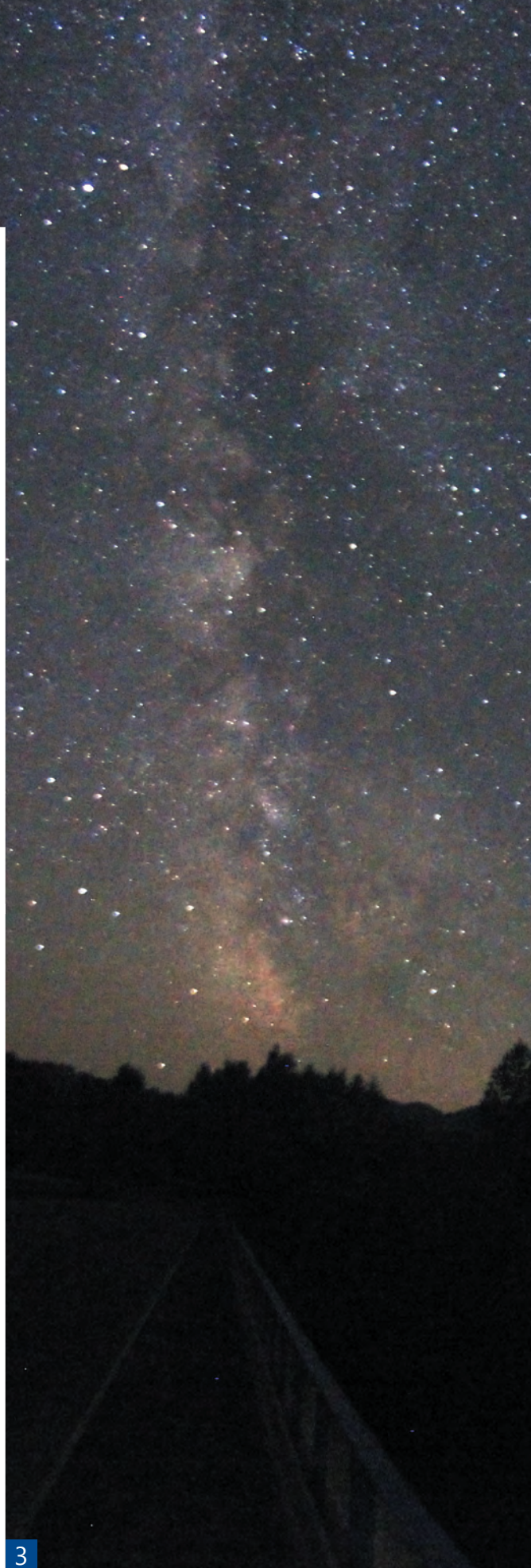
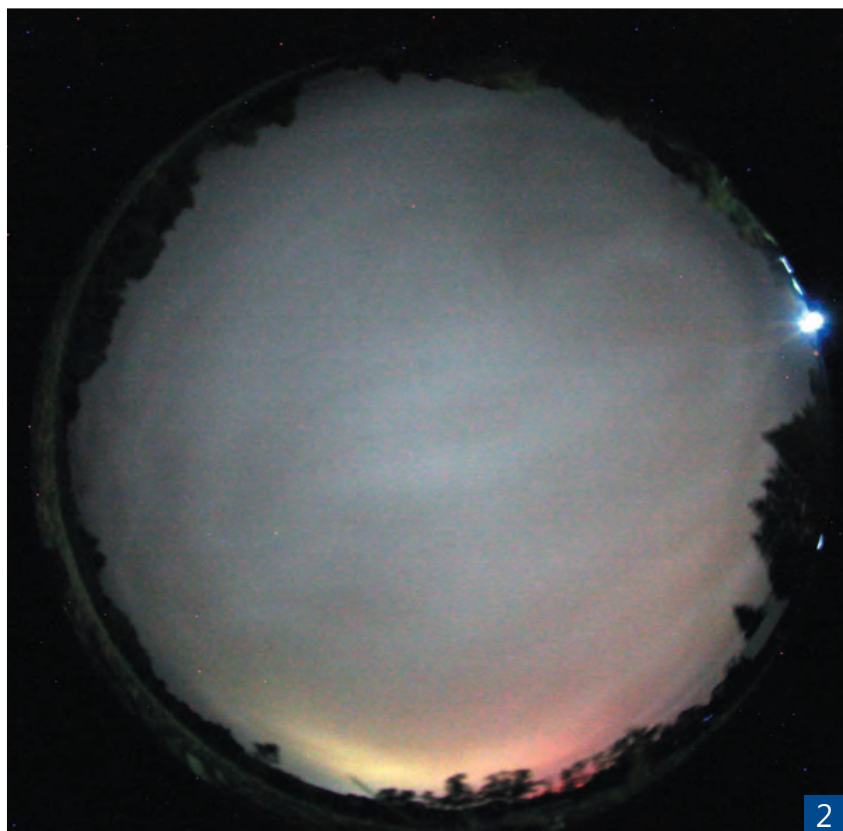
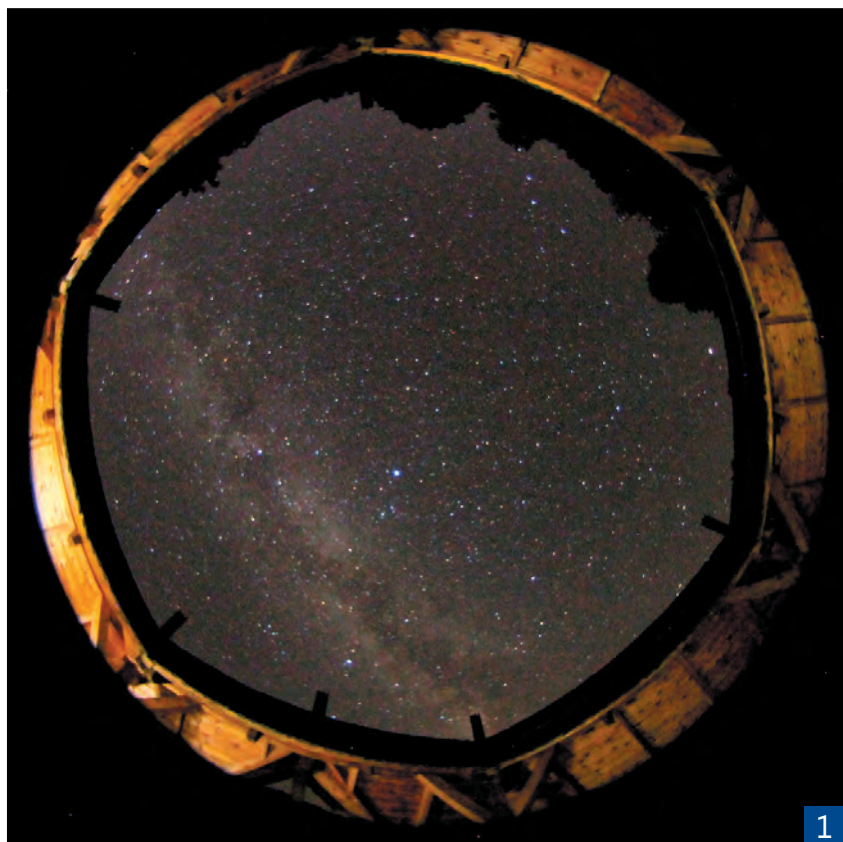

Grzegorz Sęk przy pracy

Bolid na bieszczadzkim niebie

Droga Mleczna nad Chatką Rysia w Tarnawie Niżnej

1. Planetarium pod gwiazdnym niebem – Suche Rzeki

2. Zanieczyszczenie sztucznym światłem na zachmurzonym nocnym niebie – Smolnik k. Komańczy

3. Bieszczadzkie gwiazdne niebo

Bieszczadzka przyroda

Najciekawsze obiekty i atrakcje dziedzictwa przyrodniczego na terenie Parku Gwiezdnego Nieba Bieszczady i jego otoczenia, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów i atrakcji które można wykorzystać w produktach związanych astroturystyką lub produktach do niej komplementarnych

Grażyna Holly
przy pracy

Bieszczadzka przyroda

1

1. Punkt widokowy
na bobrowisko w Mucznem

2–3. Torfowiska

2

3

Przykłady zanieczyszczenia sztucznym światłem w PGN Bieszczady

1. Gwiazdne niebo nad oświetlonymi Lutowiskami

←

1–2. Robert Bury przy pracy

2. Gwiazdne niebo nad Połonią Caryńską

Przygotowanie wspólnej strategii: „Rozwój turystyki przygranicznej i astroturystyki na obszarze przygranicznym Polski i Ukrainy”

Warsztaty
strategiczne
w Lutowiskach
6.10.2021

Warsztaty
strategiczne
w Baligrodzie
7.10.2021

Pokazy w mobilnym planetarium

Szkolenie dla ukraińskich astro-wykładowców w Stuposianach (Polska), 26–28.08.2021

Organizacja imprez promujących dziedzictwo przyrodnicze i astroturystykę

Astro-pokazy

Wyjazd Promocyjny do Zakarpackiego Parku Ciemnego Nieba, 22–23.10.2021

PGN Bieszczady – Chatka Rysia w Tarnawie Niżnej

Pilotażowy pokaz astronomiczny na trasie „Karpacka Gwiezdna Trasa” 23.10.2021

Spotkanie komitetu monitorującego we Lwowie (12.11.2021)

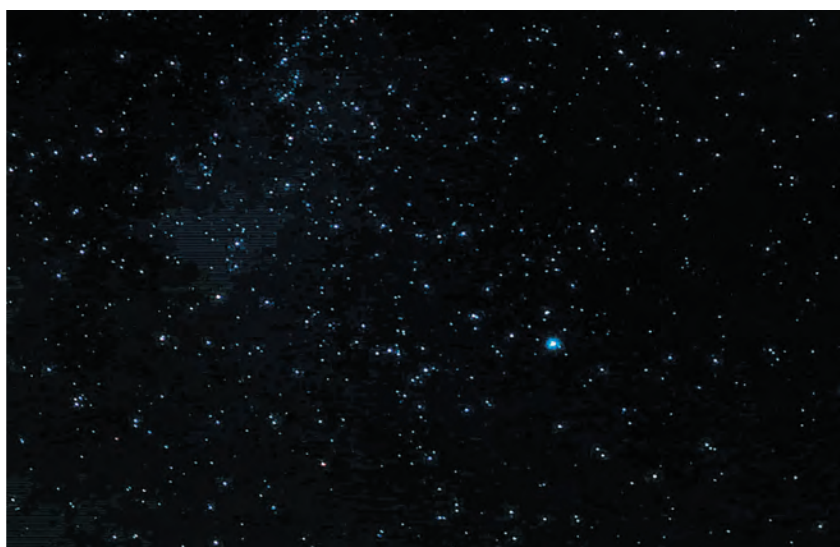
Prace zwycięzców w konkursie fotograficznym

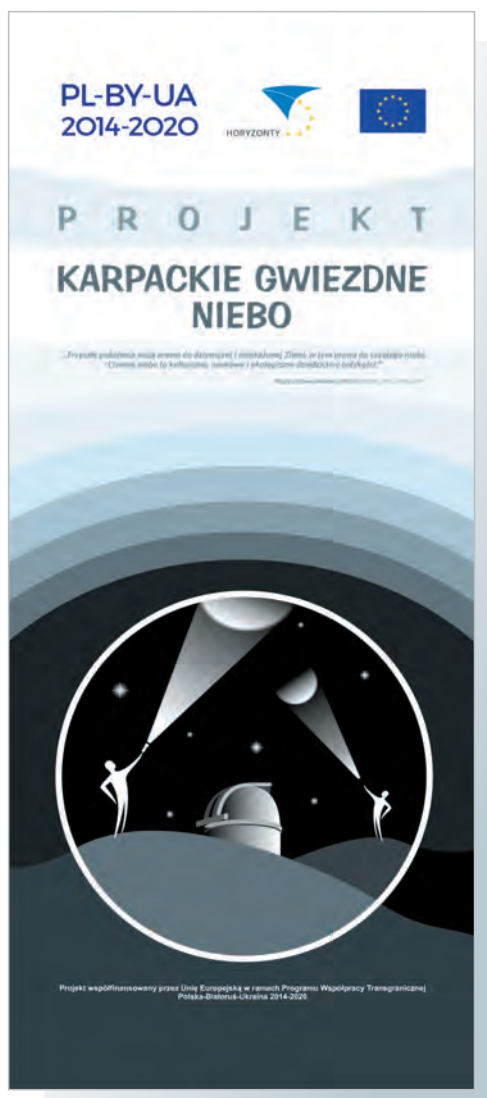
I Miejsce – Karol Babiński
Skarby Bieszczadzkiego Nieba

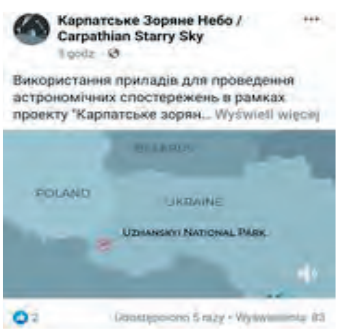
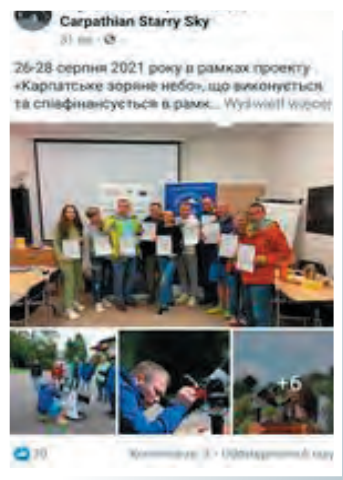
II Miejsce – Piotr Krechlik
Zawirować Świat

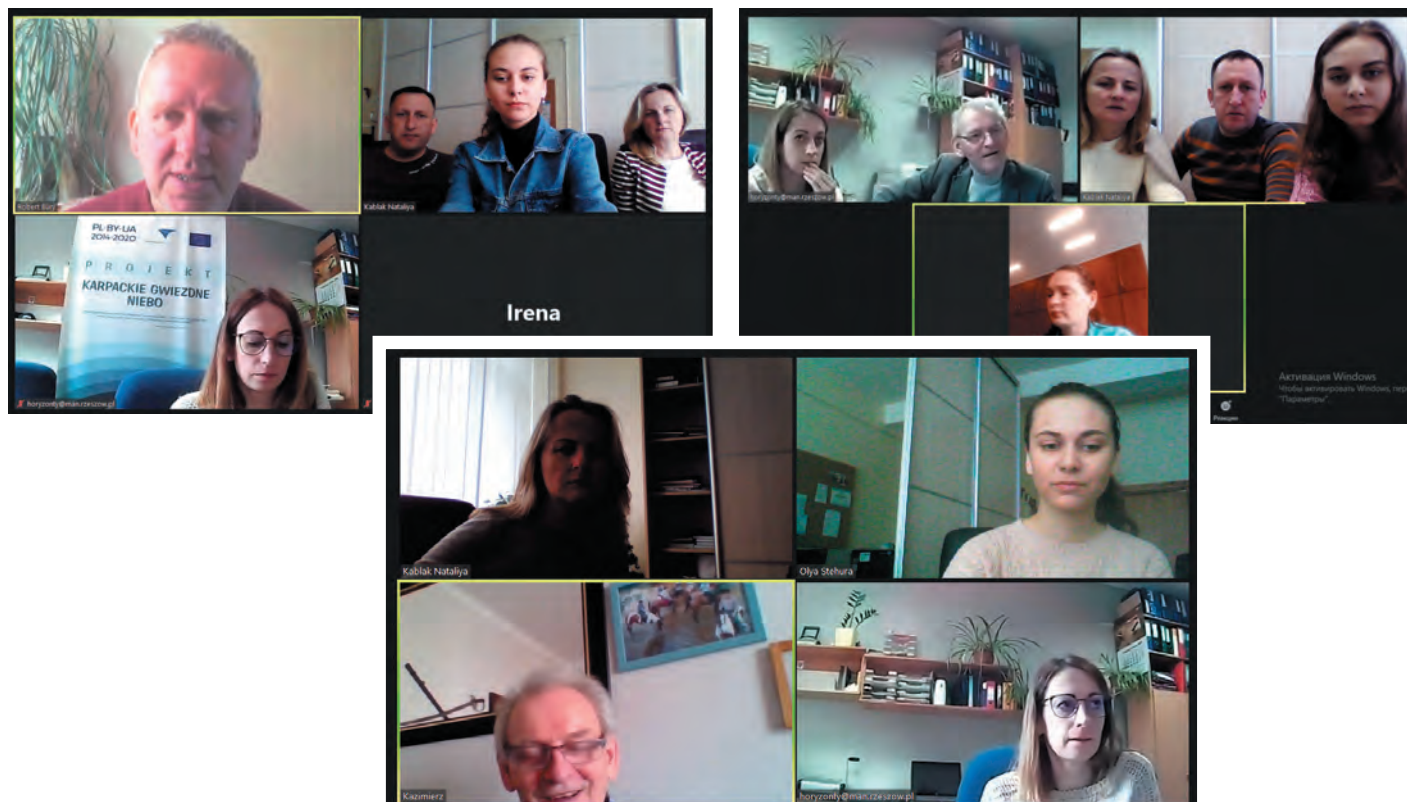
III Miejsce – Filip Czech
Gwiaździste Niebo

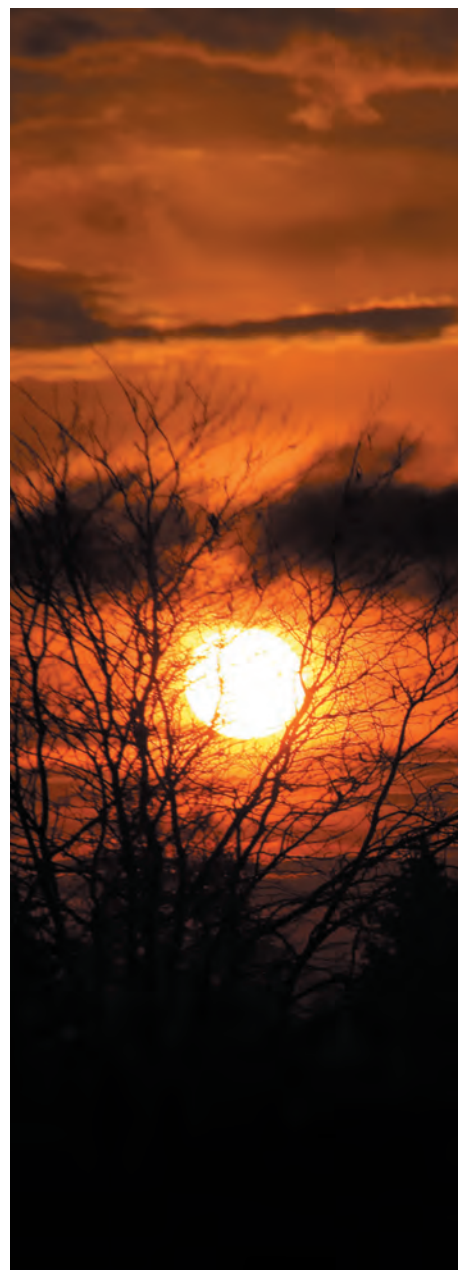
Promocja i komunikacja projektu

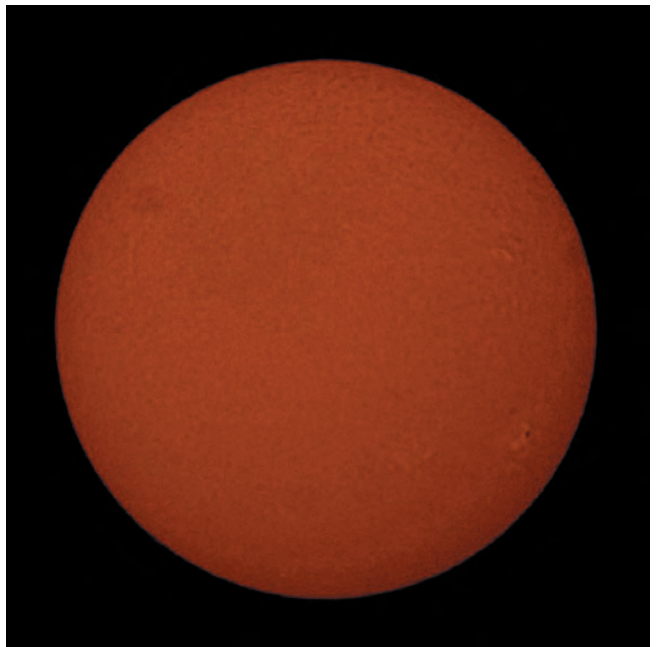

Spotkania robocze partnerów projektu

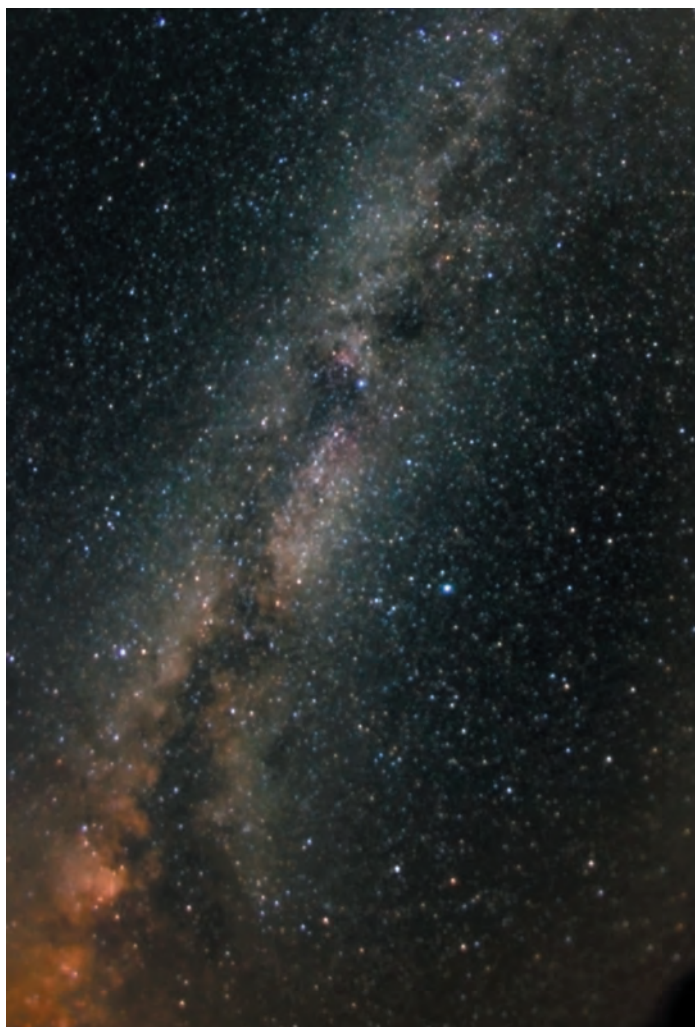
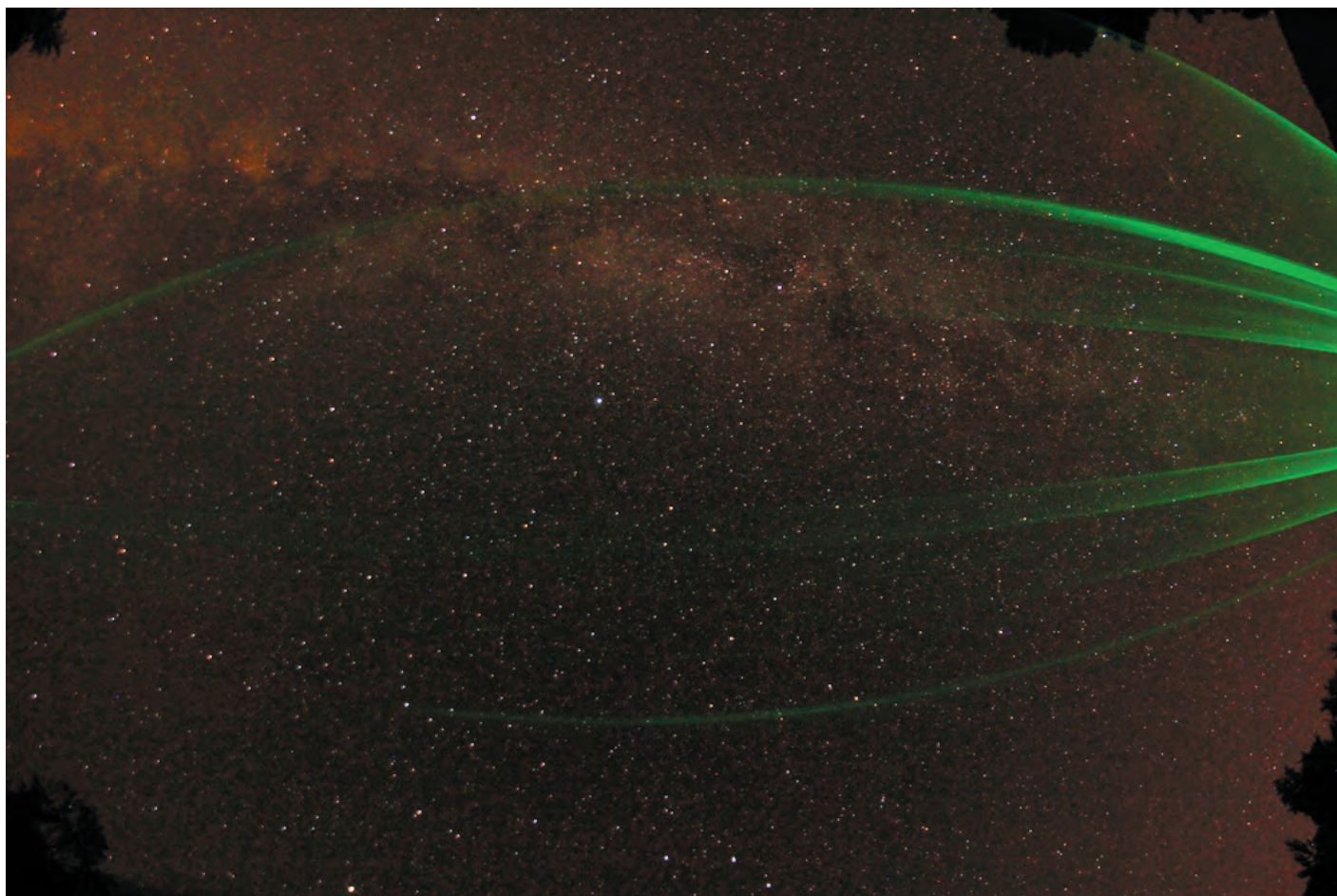

Karpackie gwiazdne niebo

*Niniejsze fotoksiążka została stworzona i utrzymywana przy pomocy finansowej Unii Europejskiej.
Odpowiedzialność za jej zawartość leży wyłącznie po stronie Stowarzyszenia na rzecz
Innowacyjności i Transferu Technologii „HORYZONTY” i nie może być w żadnym
przypadku traktowana jako odzwierciedlenie stanowiska Unii Europejskiej.*

PL-BY-UA
2014-2020

PODKARPACKIE

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach programu Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 oraz budżetu Województwa Podkarpackiego.